

V.

A.

PSEUDOPOLEMONIS
CODICIS GOTHANI ARABICI VERSIO
LATINA.

Vocabula quibus asteriscus appositus est coniectura continentur

PSEUDOPOLEMONIS CODICIS GOTHANI ARAB.
A. 85 (CAT. ACCESS. 1757) PHYSIOGNOMONIA
EX ARABICO IN LATINUM CONVERSA.

| In nomine Dei misericordis miserantis, quem pre-fol.237
5 camur auxilium, et laus sit Deo domino mundorum.
Deus fortunet dominum nostrum Muhammedum eius-
que puram familiam.

Haec epistula (agit) de scientia physiogno-
moniae secundum Afilâmûnem — Deus sanciat
10 eius spiritum — et comprehendit capita:

I.

De signis frontis.

Dicit: qui frontem corrugat, iracundus* est. et
cuius frons parva est, ignarus est. et cuius frons
15 magna est, piger aut iracundus est. cuius frons
multas rugas* habet, eius possessor superbus est. et
si levis est, sine rugis*, litigiosus et calumniator* est.

Caput II.

De signis supracilii.

20 Multitudo capillorum in supracilio indicat pos-
sessorem multam curam et tristitiam et paucam
loquelam habere. et si supracilium longum usque

9. Afilâmûnem] *rasum correctum*

ad tempus* extensum est, possessor vanus et superbus est. cuius supracilium nasum versus deorsum et tempus versus sursum vergit, agrestis et stolidus est.

Caput III.

De signis coloris.

Si quis praecipue ruber et fulvus est, hoc multum sanguinis cum calore indicat. color qui inter album 24 et rubrum est aequitatem | animi significat, si cutis simul mollis* est. cuius color flammae ignis similis est, irritator* et insanus est. et cuius color leniter 10 ruber est, verecundus* est. cuius color viridis niger est, maligni moris est.

Caput IV.

De signis capilli.

Mollis capillus timiditatem indicat; asper capillus 15 fortitudinem significat. Multi capilli in spina dorsi fortitudinem significant; multi capilli in utroque umero et collo stultitiam et vehementiam* indicant. Multi capilli in ventre et pectore non multum acuminis indicant. Capillus qui in capite et toto corpore 20 arrectus stat, stultitiam indicat.

Caput V.

De signis oculi.

Cuius oculus magnus est, piger est. Cuius uterque oculus prominet, ignarus et ineptus est. cuius 25 oculi non nihil introrsum recedunt, eius animus nobilis

11. verecundus] *ms.* audax   18. vehementiam] calorem?

est; cuius oculi [prorsus] reclines sunt, hypocrita* est. cuius pupilla valde nigra est, timidus est. si oculus ruber est ut carbo candens, possessor eius furibundus et temerarius (in hostem) est. cuius 5 oculi glauci vel albi coloris sunt, timidus est. cuius oculi umidi* sunt, impudens est. cuius | oculi colore 24^v vini clari sunt, ignarus est. et cuius oculi fulvi et turbidi sunt, timidus est. oculus qui in glauco fulvum habet, vilitatem morum indicat; nam glaucum stupidi- 10 tatem* et languorem significat, et fulvum timiditatem et pavorem indicat, et certo si utrumque convenit, mixtura rerum existit. multa puncta in oculo circa pupillam indicant possessorem malum esse. hoc autem si in glauco oculo est, malum plus est quam 15 bonum. et glaucus oculus malum indicat. si pupilla circa est ut catella, hoc indicat possessorem invidum et ineptum, malum esse; cave igitur eum. nigra fulva pupilla indicat possessorem interfectorem et caedis cupidum esse. oculi fulvi fulgurantis et viridis, 20 ut firûzeg*, possessores mali sunt. si cum hoc rubra vel alba puncta coniuncta sunt, possessor pessimus et ignavissimus homo est. qui oculum glaucum viridem habet, perfidus malus est. cuius oculi lucent et qui fulgurat, desiderio ardet. optimi oculi sunt 25 cyanei, et scias leonem, regem ferarum,* | et aquilam, 25^r regem avium rapacium, oculos cyaneos habere. si cilium oculi nictans est vel reflexum, eius possessor mendax, deceptor, stultus est. vultus aegrotus i. e. cinaedicus similitudinem feminarum [significat]. cuius

6. umidi] *ms.* igniti   20. firûzeg] *i. e.* *Türkis*

oculi velociter et acriter moventur, qui acuti vultus est, fallax, callidus, calumniator* est. cuius oculorum motus tardus est, ac si fixus esset, multae cogitationis et dolositatis est. qui oculum frequenter* trementem habet, malus est, si parvus est; si vero magnus est, minus malitiae et plus stultitiae habet. oculus qui continuum obtutum habet, insaniam et stultitiam indicat. cuius oculus colore oculo caprarum similis est, ignorantiam significat. cuius vultus vultui feminarum similis est, salax et rudis* est. cuius vultus vultui puerorum similis est et in cuius vultu totaque facie risus et laetitia est, longae vitae est. cuius oculus oculo boum similis est, stultus est. si oculus tremebundus est, possessor languidus, piger et mulierum amans est. si oculus glaucus parvus, facile mobilis, multum circumspiciens est, possessor vilissimus est. rubri crassi sursum | retorti oculi possessor ignarus est, vilis, iactans*. si pupilla prominet, dum reliquus oculus suo loco manet, eius possessor valde stultus est.

Caput [VI].

De signis nasi.

Cuius nasus extremus tenuis est, litigiosus, instabilis, levis est. qui nasum crassum plenum habet, pauci ingenii est. cuius nasus convexus simulque valde laxus* est, iracundus est. cuius summa pars nasi crassa est, paucum iusti sensum habet. cuius nasus frontem versus arcuari incipit, insolens est.

26. laxus] inflatus?

cuius nasus arcuatur, eius animus nobilis est, ut aquila. cuius nasus depressus est, dum frontem versus rotundus est, salax est ut gallus.

Caput [VII].

De signis oris, labii et dentium.

Qui latum os habet, audax est, fortis, scilicet leoni similis. qui labium crassum inferius demissum habet, rudis est animi et stultus. Cuius labium paucum colorem habet, facile aegrotans(?) est. cuius labia tenuia sunt, quae in loco ubi conveniunt, laxae dependent, ut aliquid labii superioris in inferius cadat, eius animus nobilis est, | ut leonis. cuius labium crassum est et cuius superius supra inferius pendet, stultus est ut asinus vel simia. qui debiles dentes distantes habet, habet debilem constitutionem. cuius dentes canini longi et validi sunt, avidus et malus est.

Caput [VIII].

De signis faciei.

Si facies hominis faciei irati similis est, iracundus est, et secundum hoc metire. qui faciem carnosam habet, languidus et stultus est. qui genas carnosas habet, crassae naturae est. qui faciem macram habet, de rebus sollicitus est. cuius (facies) valde rotunda est, languidus, stultus et vilis animi est. cuius facies crassa est, languidus est. cuius facies parva est, vilis, hypocrita, adulator est. optima (facies) est

5. dentium] *ms. linguae* 19. irati] *videtur vox corrupta nomen bestiae, fortasse hyaenae continere*

media (inter magnam et parvam). qui foedam habet faciem, raro tantum pulchrorum morum est. [Ait (Muhammedus), supra quem salus!: „quaerite bonum apud eos qui pulchras facies habent“. nam mixtura (temperamentum) quae figuram et mores efficit, una est]. qui faciem longam habet, insolens est. qui plena tempora habet et venas colli inflatas, iracundus est.

Caput [IX].

De signis risus.

26^v Qui multum ridet, est facilis*, | contemptor(?), non multum sollicitus de rebus. qui non multum ridet, est adversator, oblocutor, non contentus actionibus hominum. qui magnum ridet, impudens est et cavillator. qui in risu casu tussire et anhelare incipit, 15 impudens est, cavillator, tumultuosus.

Caput [X].

De signis auris.

Cuius aures magnae sunt, stultus est et diu vivit.

Caput XI.

De signis colli.

Cuius collum crassum est, validus est et violentus; cuius collum gracile est, non multum animi habet. cuius collum crassum et plenum est, iracundus est. cuius collum aequa (media) magnitudine est, nec nimis 25 magnum nec nimis crassum, eius animus nobilis est. cuius collum valde breve est, tam insidiosus est quam

11. contemptor] auxiliabundus?

lupus. cuius collum gracile et longum est, timidus est ut cervus.

Caput [XII].

De signis vocis, spiritus, sermonis.

5 Cuius vox crassa est et clara, fortis est et deceptor. cuius sermo magnus est, praeceps est et pauci ingenii; cuius vox summissa est, contrarius (illi) est. cuius respiratio longa est, vilis ambitionis est. cuius vox gravis est, ventre avido est. cuius vox per nares* 10 exit, invidus est et malitiam celat. | qui pulchram habet 27^r vocem, stultitiam, stupiditatem et paucam intelligentiam monstrat.

Caput [XIII].

De indicio figurae.

15 Multa caro dura crassitudinem sensus et intelligentiae indicat. caro mollis liberalem naturam et intellegentiam indicat. cuius corpus gracile* est et ossibus validis, praedae (venaticae) amans est. cuius loca* ventri contigua tenuia sunt, duplex* est, primum 20 ut mas, deinde ut femina.

Caput [XIV].

De signis spinae dorsi.

Cuius spina dorsi aequa (media) magnitudine est, fortis animi est. cuius spina angusta et debilis est, 25 debilis animi est. cuius latera plena sunt, ac si essent inflata, eius sermo multus et exilis est. in quo loca ab umbilico* usque ad pectus extremum maiora

17. gracile] ms. proportionale 19. loca] ms. ubera duplex] ms. debilis

sunt locis* quae a pectore collum versus iacent, vorax est, pauci sensus, quia ventris impletio intellectum absumit et agitatio patinarum escariarum eius magna est. cuius spiritus validus est, fortis est. qui debiles artus habet et sine carne est. 5

Caput [XV].

De signis motuum.

Tardus motus stupiditatem indicat, celer instabilitatem; | temperatus est laudabilis. 27

Caput [XVI]. 10

De signis ventris.

Tenuitas ventris bonitatem intellectus indicat; magnitudo ventris multum concubitum indicat. angustia et tenuitas costarum debilitatem cordis indicant.

Caput [XVII]. 15

De signis dorsi.

Latitudo dorsi vehementiam, superbiam, iracundiam indicat. inflexio dorsi vilitatem* morum indicat; planum dorsum signum laudabile est. angustus umerus exiguum intellectum indicat. latus umerus 20 affluentiam intellectus indicat. prominentia umeri summi stultitiam indicat.

Caput [XVIII].

De signis cubiti et umeri.

Si ambo brachia tam longa sunt, ut manus genu 25 attingat, nobilitatem animi, magnificentiam et amorem

18. vilitatem] *ms.* voluntatem   19. angustus] *ms.* tenuis

principatus indicat. si ambo brachia valde breviter sunt, possessor malum diligit, praeterea timidus* est. manus mollis subtilis celerem scientiam et intelligentiam indicat. manus valde brevis stultitiam indicat; manus valde angusta maledicam linguam et fatuitatem indicat.

Caput [XIX].

De signis ilium, coxae, tibiae, pedis.

Constrictus* durus pes | possessorem vaniloquum 23^r et hilarem esse indicat. angustia calcis timiditatem indicat; crassitudo calcis strenuitatem indicat. cuius pes parvus et subtilis neque validus est, eius animus debilis est. qui deorsum curvatos et digitos pedis et unguis habet, audax est. cui duo pedis digiti cohaerent, timidus est. Crassitudo carnis in tibiis et 15 genibus animum solutum et impudentem indicat. cuius tibia nervosa est, eius animus fortis est. cuius femur magnum et nervosum est, fortis est. cuius femur carnosum et plenum est, eius animus debilis 20 est. qui paucam carnem in natibus suis habet, ac si eas prorsus detrivisset, eius mores viles sunt. cuius natium ossa acuta sunt, validus et heros est.

Caput [XX].

De physiognomonia quae cum mancipiorum emptione 25 cohaeret.

Necessarium est primum ut color eius magna cum diligentia inquiretur. nam si color variatus est, morbum in hepate vel renibus vel ventre vel fistulas (haemorrhoides) indicat, e quibus multum sanguinem

profundit. deinde in loco lucido superficies corporis eius inquiratur, ne qua tenuis scabiei labes lateat, nam in 28^v initio valde occulta est. | ubi enim tenuis albedo vel nigredo conspicitur, iam (scabies) confirmata est atque invaluit.

Caput [XXI].

De dinoscendis temperamentis.

Altitudo vocis calorem temperamentis indicat, lenitas frigus, celeritas sermonis calorem eundemque velocitas obtutus. et collum longum, frigida arteria 10 (larynx), ronchans* et aspera vox siccitatem temperamentis indicat. magnitudo oculi et pulchritudo*, gravitas et prominentia umorem temperamentis indicat. oculus qui oculo Turcorum similis est, umorem temperamentis indicat. simus nasus, multa caro in genis, 15 pauci capilli in maxillis umorem temperamentis indicant. haesitantia linguae umorem indicat. color variatus cum spasmo faciei et tumore ciliis* inferioris debilitatem hepatis indicat. distantia, tenuitas et debilitas dentium* debilitatem corporis et brevitatem 20 vitae indicat. brevitatis digitorum et crassitudo* frigus et umorem significat. subtilitas talorum et pedum debilitatem conformationis et constitutionis et paucitatem caloris naturalis indicat.

Caput [XXII].

De signis impletionis.

29^r Impletionem cavernarum significat rubor coloris, | ardor corporis, pandiculatio, oscitatio*, somnus, sanguis

20. dentium] *ms.* hominis 27. Impletionem — rubor] *ms.* Impletio cavernarum significat ruborem 28. oscitatio] *ms.* mystax

e naribus profluens, gravitas capitis, oculi, temporum, turbatio intellectus et sensuum et magnitudo ovarum. signa impletionis sunt defatigatio* virium, defectio cupiditatis, remissio, languor.

5 Signa dominationis sanguinis sunt dulcedo in ore, vesicae, furunculi, rubor et crassitudo urinae atque id plerumque in adulescentia et in cibis qui eum verno tempore* procreant.

Signa dominationis bilis: color fulvus, amaritudo 10 oris, vis sitis, debilitas appetentiae cibi, proclivitas ad vomitum, siccitas linguae, album oculi flavescens, rubor urinae et tenuitas.

Signa dominationis melancholiae: ardor in ventre, appetentia cibi fallax, decoloratio coloris, nigredo 15 et crassitudo sanguinis, nigredo urinae vel rubor eum decoloratione; et raro in albo pingui pilorum experti* corpore occurrit.

Signa dominationis phlegmatis: multa saliva glutinosa*, sitis exigua, alba urina, pigritia, stupor, 20 frequens sternutatio, tarda concoctio.

Caput [XXIII].

De signis passuum.

Cuius passus breves et celeres sunt, praeproperus est, operam rebus dans, sed eas non perficiens.

25 Caput [XXIV].

De signis fortis. |

Crassitudo capilli et asperitas, erectio staturae, soliditas ossium, partium extremarum et artuum, 29^v

firmitas cervicis, latitudo pectoris, angustia lumbi, capillus in fronte, nates detritae, longa utriusque umeri distantia, etiam levitas frontis.

Caput [XXV].

De signis timidi. 5

Mollities capilli, flexio staturae, fulvus color, debilitas oculi, intercapedo obtutus, subtilitas manuum et pedum, tristis obtutus.

Caput [XXVI].

De signis viri cordati bonae indolis. 10

Mollities, umor et paucitas carnis; neque crassus neque gracilis est neque faciei carnosae, sine carne in spina; color eius inter album et rubrum; color eius habet splendorem; est cute tenui; capillus eius non est abundans neque durus neque valde niger, et 15 oculi eius sunt cyanei.

Sed Deus potissimum rectum scit; ad eum est reditus ac domum itio. Laus sit Deo soli et (dei) gratia Muhammedo et toti eius familiae!

B.

RASIS PHYSIOGNOMONIAE
 VERSIO LATINA
 A GERARDO CREMONENSI FACTA.